

๖๘. การสร้างกฎเกณฑ์ชีวิตที่ไม่เป็นจริงนำไปสู่ความทุกข์

The Ignorant Definitions of Life Criteria Leading to Suffering

ขอน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

In Honor of the Blessed One of the Fully Enlightened One

By Nithee Siripat – Siripat.com and Academiae Network. 2016

ความสำคัญของบทความ

บุคคลผู้ประกอบด้วยความรู้จริงในกฎธรรมชาติ ไม่รู้จักประมาณตนให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่บุกรุกเข้ามาในชีวิตอย่างไม่ได้ตั้งสติได้ทันการณ์ ย่อมกลายเป็นบุคคลที่ชอบสร้างเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมากมายตามหลังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านไปแล้ว ไม่ครอบคลุมถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกาลอันใกล้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลในทางปฏิบัติ กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นอย่างผิดๆ นั้น กลายเป็นข้อผูกมัดจำกัดความคิดของตนมากขึ้นอีก จนเกิดความเชื่อหลงมงายว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เกิดความยึดมั่นถือมั่น ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขอะไรได้อีกต่อไป กล่าวอีกนัยหนึ่ง ไม่พบความเจริญทั้งในปัจจุบันและอนาคต นั่นเอง คล้ายๆ กับ “หลงติดกับดักความคิดของตนเอง” หรือ “ติดกำแพงความคิดบ้าง ของตนเอง” สภาพการณ์ดังกล่าวนี้ เป็นระบบความคิดของตนทำลายความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง เพราะอารมณ์แห่งทิฐิที่มีอำนาจเหนือปัญญาและเหตุผลตามกฎธรรมชาติ หรือตามกำหนดแห่งธรรมดา ที่ปราศจากนิเวศหรือกิเลสทั้งหลาย จิตใจจึงตกอยู่ในอบายภูมิมากกว่าจะเป็นสุคติ เป็นทุกข์เพราะความคิดถือผิดของคนอื่น หาอบายวิธีดีๆ เป็นเหตุเป็นผลมาใช้ได้ยาก ทุกสิ่งทุกอย่างมีแต่ทุกข์ พอapun ไพบูลย์ด้วยความวุ่นวาย ความเดือดร้อน อันเกิดขึ้นไม่สิ้นสุด ก็คงแสวงหาภาวะแห่งความถูกต้อง ความยอดเยี่ยม หรือความเจริญได้ยาก.

บทความที่ ๖๘ ประจำปี ๒๕๕๕ – การสร้างกฎเกณฑ์ชีวิตที่ไม่เป็นจริงนำไปสู่ความทุกข์

ความรู้จริงแห่งอวิชา – Ignorance นั้น เป็นเหตุให้เกิดความลำเอียงอคติในอาการต่างๆ [อคติ ๔] เช่น **รัก-โกรธ-หลง-กลัว** และสร้างกรอบความคิดจำกัดพฤติกรรมของตนอย่างถือผิดจากความเป็นจริง ด้วย **“ทิฏฐิ-มิจฉาทิฏฐิ”** อันชักนำไปสู่สังสารทุกข์ เพราะสังกิเลสทั้งหลาย ได้แก่ **โสกะ-ปริเทวะ-ทุกข์-โทมนัส-อุปายาส** ที่เรียกว่า **“ทุกข์ไม่รู้จบ”** จิตใจตกอยู่ในอบายภูมิ เช่น **นรก-สัตว์เดรัจฉาน-ปรต-อสุรกาย** นั่นคือ ไม่พบความเจริญ ถือความเห็นของตนเป็นใหญ่เป็นจริง ไม่เปิดโอกาสที่จะรับบุญคุณธรรม หรือความดี เข้ามาในชีวิตได้อีก นั่นคือ มีจิตประกอบด้วยนิวรณ์ เศร้าหมอง ขุ่นมัว อมทุกข์อยู่ตลอดเวลา จนถึงขั้นมีความคิดเห็นมองโลกในแง่ร้าย เต็มไปด้วยความหวาดระแวงต่อทุกสิ่งทุกอย่าง จนพัฒนาไปถึงขั้นประสาธท้ออื่นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ จิตไม่ประกอบด้วย **“สัมมาทิฏฐิ”** ไม่มีปัญญารอบ ไม่มี“ไหวพริบปฏิภาณ” หรือไม่ประกอบด้วย **“สติสัมปชัญญะ-สติปัญญา”** เกิดความประมาทในการใช้ปัญญา ปฏิเสธหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า อันเป็นความจริงอันบริสุทธิ์สูงสุด ที่เรียกว่า **“ปรมัตถ์-ปรมัตถสัจจะ-ปรมัตถธรรม”** ที่ถือเป็น **“กฎธรรมชาติของสิ่งทั้งหลาย”** ที่เป็นสภาวะธรรมดำเนินอยู่ใน ๓ อากาโร ได้แก่ **“เกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป”** ในกาลทั้ง ๓ อย่าง ได้แก่ **อดีตอัทธา-อนาคตอัทธา-ปัจจุบันนัทธา** ฉะนั้น ความจริงอันประเสริฐทำให้บุคคลกลายเป็นอริยะได้ นั่นคือ **“อริยสัจ ๔-อริยมรรคมีองค์ ๘-มัคคญาณ ๔”** ถ้าเป็นทางคติโลก คือ องค์ความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย [Research Methodology] ที่ผู้วิจัยยังไม่ใช่อริยบุคคล ยังเป็นผู้ประกอบด้วย **“ปปัญจธรรม ๓”** ได้แก่ **ตัณหา-ทิฏฐิ-มานะ** ที่ทำให้คิดว่ามีการศึกษาสูง แล้วก็หยิ่งจองหอง หมิ่นประมาทความสามารถของผู้อื่น หลบหลู่ความดีผู้อื่น เป็นและมีอาการต่างๆ นานา ในทางชั่ว ประการสำคัญสร้างความเสียหายให้แก่สังคมส่วนรวม คือ เป็นผู้ถ่วงความเจริญของประเทศชาติ และในที่สุด คือ ความด้อยพัฒนาในตนและสังคม เช่น พวกคนโง่ได้ดีเพราะมีเล่ห์เหลี่ยมฉ้อโกง แล้วยังมีกลุ่มคนเลวคนชั่วสนับสนุนโดยเอื้อเพื่อ เข้ากับลักษณะสังคมอยู่ในสมัยนิยมคนเลว คนมีปัญหาไม่อาจหาญเพราะไม่รู้จริงอย่างเด็ดขาด ไม่แสวงหาโอกาสสร้างความดีให้เกิดขึ้นจริง เพราะจิตมีนิวรณ์ กลุ่มรู้ด้วยกิเลสทั้งหลาย นั่นคือ อาจเป็นพวกนอกศาสนา หรือไม่ปฏิบัติธรรม เพราะฉะนั้น เมื่อจิตไม่ปราศจากนิวรณ์ ขุ่นมัวเศร้าหมอง ไม่เกิดปัญญาหยั่งรู้สภาวะธรรมตามเป็นจริง ไม่เข้าใจกฎธรรมชาติในธรรมต่อไปนี้ **ธรรมนิยาม ๓-ธรรมฐิติ-ยถาคุศลธรรม-ปัจฉัยธรรม** เป็นต้น ไม่อยู่ในฐานะผู้มีปัญญาเห็นธรรมได้ ภาษาชาวบ้านเรียกว่า **“โง่-ลึนคิด”** เป็นต้น หรือ **“คนเลว-คนชั่ว”** อย่าได้คบหาเป็นกัลยาณมิตร เพราะไม่ใช่บัณฑิตผู้รู้อย่างปราชญ์เมธี หรือปราชญ์มุณี อย่างแท้จริง ไม่อยู่ในฐานะ **“กัลยาณมิตรตตา”** ได้เลย คนเหล่านี้มีชีวิตจิตใจประกอบด้วยทุกข์ไม่จบสิ้น ที่เรียกว่า **“สังสารทุกข์-ทุกข์”** [กามาวจรภูมิ] คือ จิตถูกครอบงำด้วยตัณหาและทิฏฐิอยู่เป็นนิตย์ เมื่อไม่เข้าเหตุการณ์อะไรในชีวิตที่ผ่านเข้ามา ก็จะสร้างกฎเกณฑ์ยึดมั่นอย่างผิดๆ เพื่อคุ้มครองป้องกันผลประโยชน์ของตน อย่างเสียดสีหรือหลงมกมายหลุดโลกไป ข้อที่สังเกตได้ เช่น พวกเศรษฐีหน้าใหม่ หรือพวกจู้เข้าได้ดี หรือพวกบ้าอำนาจ เป็นต้น แต่พวกที่น่ากลัวอีกกลุ่มหนึ่ง คือ **“พวกสามล้อถูกหวย”** เมื่อรับ

โชคดีแล้ว แต่กลับไม่เคยคิดวางแผนอะไรใดๆ ไว้ในชีวิต เลยทำให้เสียโอกาสดีๆ ไป กลายเป็นโชคร้ายไปอย่างน่าเสียดาย และจะไปรอคอยโอกาสโชคดีใหม่จะหวนกลับมาอีกได้เมื่อไหร่ ฉะนั้น บุคคลเหล่านี้ ถ้าเข้าไปคบหาสมาคมด้วย จะพบแต่การสร้างกฎเกณฑ์ชีวิตมากมาย และปราศจากการใช้ปัญญาและเหตุผลอันควร ถืออารมณ์ของตนเป็นใหญ่ [ทิฏฐิ-มิจฉาทิฏฐิ] ไม่ยอมรับคำแนะนำชี้แนะใดๆ จากใครอีก จิตใจความนึกคิดจึงมีแต่ทุกข์ คิดหาแนวทางในการดับทุกข์ไม่ได้ มีแต่ปัญหาความทุกข์ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นไป จนแก้ไขไม่ได้ตามสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ เมื่อพิจารณาไตร่ตรองอะไร ก็เจออุปสรรคมากมายทางออกไม่เจอแถมยังกลับไปสร้างปัญหาใหม่ซับซ้อนเพิ่มขึ้นอีกไม่สิ้นสุด เมื่อไม่มีการเจริญพัฒนาปัญญาให้รู้เห็นธรรมชาติแห่งความทุกข์ในทุกข์ ที่เกิดอยู่ในทุกมิติความสัมพันธ์เชิงองค์รวม ก็ไม่สามารถพิจารณากำหนดความจริงแห่งทุกข์ได้ในภาพรวม จับหัวชนหางไม่ถูก เงินงและงงวยในทุกขณะจิต มันมีแต่ทุกข์จนถึงขั้นอยากฆ่าตัวตาย เพราะจนปัญญาในการแก้ไขปัญหาในชีวิต เมื่อจิตใจไม่สงบระงับจากกิเลสทั้งหลาย การคิดที่จะรู้เห็นสภาวะธรรมตามเป็นจริง ก็ย่อมเกิดขึ้นได้ยาก วกวนอยู่กับปัญหาเรื่องเดิมๆ ที่วกเข้ามาหลอกหลอนไม่สิ้นสุด เหมือนคนเป็นบ้า ไม่มีจุดหมายปลายทางชีวิตอันประเสริฐ ละเลยการใช้ปัญญาและเหตุผลในทางสร้างสรรค์แก่ชีวิตของตน ก็เลยมองทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว มีแต่ปัญหาหมด แก้ทุกข์นี้ได้ ก็มีทุกข์ตัวใหม่เกิดขึ้นอีก เหมือนงูกินหาง สูดท้าย ผู้เผชิญทุกข์ดังกล่าวนี้ จึงสร้างเกราะคุ้มครองตนขึ้นด้วยความไม่รู้จริงแห่งอวิชชา นั่นคือ *กิเลสตัณหา-ทิฏฐิ-มานะ* ที่เรียกว่า “**ปัญจธรรม ๓**” เมื่อเห็นปัญหาต่างๆ สามัญทั่วไป ก็กลับไม่เห็นความจริง ก็มองไม่เห็นความสัมพันธ์เชิงปัจจัยระหว่างเหตุกับผล มีดมนทุกด้านทุกมิติ ที่ทางธรรมเรียกว่า “**จมอยู่กองทุกข์-สังสารทุกข์**” จิตมีอาการวกวนอยู่กับ “**วิญญะ ๓: กิเลส-กรรม-วิบาก**” มีทั้งฝ่ายกุศลและอกุศลสลับปรับเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ ไม่รู้จบ ที่เรียกว่า “**ชีวิตสันตติแห่งสังสารวัฏ**” ด้วยเหตุนี้หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติธรรมตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า นั่น จึงให้อวดตนและขยันหมั่นเพียรอย่างสำรวมระวังในการเจริญภาวนา เพื่อพัฒนาตนและยกระดับคุณภาพชีวิตจิตใจให้สูงยิ่งขึ้นจากเดิม จนถึงระดับจากความเป็นปุถุชนไปสู่ความเป็นอริยบุคคล [โคตรภูญาณ] ด้วยกระแสแห่งอริยมรรค ได้แก่ (๑) *มรรคภาวนา* [โพธิปักขิยธรรม ๓๗] (๒) *สมถภาวนา* และ (๓) *วิปัสสนาภาวนา* เพื่อให้เข้าใจหรือมีความคิดเห็นถูกต้องในความจริงสูงสุดโดยปรมาตม์ คือ “**อริยสัจ ๔**” ด้วยกระบวนการวิธีคิดอย่างถูกวิธีโดย “**ปฏิจจนุปบาท ๑๒**” และ “**ปฏิจจนุปปັນนธรรม ๖**” ที่เรียกว่า “**ปัจจัยธรรม**” แต่อย่างไรก็ตาม ความทุกข์นั้น ยังสามารถอธิบายด้วย “**กฎแห่งกรรม**” ว่า การกระทำด้วยเจตนาส่งผลต่อการกระทำไม่ว่าจะทำดีหรือชั่วก็ตาม การดับทุกข์ย่อมเกิดจากกรรมดีในปัจจุบันเป็นต้นไป เพื่อกำจัดระงับทุกข์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปลดปล่อยข้อผูกมัดไม่มีเหตุผล ด้วยการไม่ยึดมั่นถือมั่นจะเป็นทุกข์ เมื่อบรรดา “**ทิฏฐิ**” เหล่านั้น กลายเป็น “**สัมมาทิฏฐิ**” ดีแล้ว ย่อมมีปัญญาและเหตุผลในการแก้ปัญหาและทุกข์ต่างๆ ให้หมดสิ้นไป นั่นคือ การปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตและปัญญาให้สูงขึ้นด้วยอริยมรรค จนกว่าจะบรรลุธรรมวิเศษต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นการดับทุกข์และกิเลสทั้งหลายลงในเวลาเดียวกัน ทั้งหมดนี้ คือ การสร้างเจตนาในการแสวงหาการกระทำอันประเสริฐ ในฐานะที่เป็นชาวพุทธอย่างแท้จริง.

